

Управління освіти, молоді, спорту,
культури і туризму
Дитяча бібліотека Кролевецької міської ради

Шевченко - наш. Він для усіх століть...

*попереджувальна довідка
до відзначення 205-річчя від дня народження
Тараса Григоровича Шевченка*

Кролевець
2019

Управління освіти, молоді, спорту,
культури і туризму
Дитяча бібліотека Кролевецької міської ради

Шевченко – наш. Він для усіх століть...

*попереджувальна довідка
до відзначення 205-річчя від дня народження
Тараса Григоровича Шевченка*

Кролевець
2019

ББК 91.9:83

УДК 01

Шевченко - наш. Він для усіх століть... :
попереджувальна довідка до відзначення 205-річчя від дня
народження Тараса Григоровича Шевченка / Дитяча бібліотека
Кролевецької міської ради ; укладач А.П.Стожок. – Кролевець,
2019. – 20 с.

Склала
Відповідальна за випуск
Комп'ютерний набір
Тираж 5 прим.

Стожок А.П.
Стожок А.П.
Стожок А.П.

Тарас Шевченко біографія коротко

9 березня 1814 — 10 березня 1861

Тарас Шевченко народився у 1814 році в селі Моринці

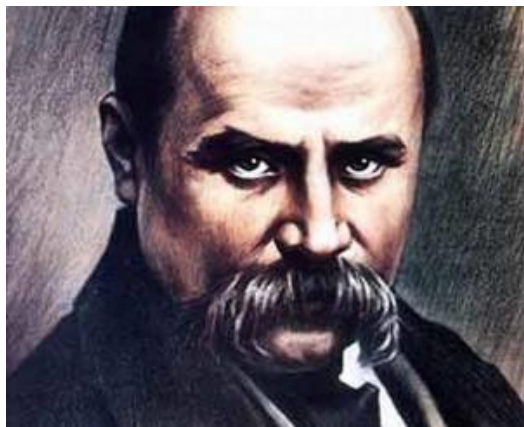
Черкаської області, в сім'ї кріпосного селянина Григорія Івановича Шевченка. У Тараса було 2 брати і 4 сестри. Юний талант рано став сиротою — мати померла, коли йому було 9 років, батько

— у 12 років. Дитинство Шевченка провів у селах Моринці та Кирилівка, які належали його поміщику, генерал-лейтенанту Василю Васильовичу Енгельгардту. Інтерес до малювання і поезії у Тараса Шевченка проявився з самого дитинства. У 8-річному віці хлопчик поступає на службу до місцевого вчителя-дяка Павла Рубана, де і навчається грамоті. На 16 році його життя він потрапляє в число прислуги поміщика Енгельгардта, спочатку в ролі кухарчука, потім козачка. Помітивши у Тараса пристрасть до живопису, поміщик вирішує зробити його придворним художником. Він віддає свого кріпака в навчання викладачеві Віленського університету — портретисту Яну Рустему. У Вільні юний Тарас пробув 1,5 року.

На початку 1831 року поміщик переїжджає в Санкт-Петербург, де триває навчання Тараса Шевченка вже у «мальовничих справ цехового майстра» В. Ширяєва. У Ширяєва Тарас міг змальовувати статуї в Літньому саду і відвідувати Ермітаж. Одного разу Шевченко, копіюючи на полотні чергову скульптуру, знайомиться зі своїм земляком Іваном Сошенком,

який у свою чергу представив його К. Брюллову та В. Жуковському. Визнання обдарованості кріпосного Тараса Шевченка з боку видатних діячів російської культури відіграли вирішальну роль у справі викупу його з неволі.

У 1838 р. 22 квітня Жуковський і Брюллов викупувають у Енгельгардта Тараса Шевченка з кріпацтва за 2500 рублів, і в 24 роки він отримує свободу. Гроші на звільнення Тараса Григоровича були отримані від продажу на аукціоні портрета

Жуковського, написаного Брюлловим. Тарас Шевченко залишився безмежно вдячний їм за звільнення.

У 1838 році відразу після викупу з кріпацтва Шевченко вступає до Академії мистецтв, де жадібно вивчає живопис,

малюнок і творчість російських і українських письменників. Після закінчення в 1844 році Академії мистецтв письменник повертається в Україну, в Києві працює художником у Київській тимчасовій комісії з питань розгляду старих актів. У цей же період Тарас Григорович знайомиться з Костомаровим, формуються його політичні погляди. Він вступає в «Кирило-Мефодіївське» суспільство. За епіграму на імператрицю і революційний настрій віршів збірки «Три літа» в березні 1847 року поета заарештовують і відправляють на заслання до Орської фортеці, де він повинен служити солдатом. Крім того,

Микола І своїм указом заборонив Тарасу Шевченку писати і малювати, що для нього було досить гнітюче.

Як художник Тарас Шевченко в 1848 році був включений до складу експедиції з дослідження Аральського моря, де активно малював аквареллю пейзажі і портрети. У 1851 році художник був включений також у геологічну експедицію в горах Каратау. У вільний від роботи час, в період заслання, він писав повісті російською мовою і створював жанрові малюнки.

Завдяки клопотанням віце-президента Академії мистецтв графа В. П. Толстого та його дружини, в 1857 році Тарас Шевченко повертається із заслання. Поет живе в Москві і Петербурзі. У 1859 році приїжджає в Україну, але перебуває під наглядом поліції, постійне проживання в Україні йому заборонене. Тому Шевченко повертається в столицю.

До цього часу здоров'я поета було підірване десятирічним засланням. Свій 47-й день народження письменник зустрічає тяжкохворим (водянка, проблеми з серцем, розлад печінки).

Тарас Григорович помер 10 березня 1861 року в Петербурзі. Його ховають спочатку на Смоленському кладовищі, але, згідно з «Заповітом», 10 травня того ж року його прах перепохований в Україні над Дніпром на Тарасовій горі (м. Канів).

Незважаючи на короткий життєвий шлях, Тарас Шевченко залишив великий відбиток у літературі і художньому

мистецтві. Шевченко писав, в основному, в жанрі поеми («Гайдамаки», «Сон», «Катерина» та ін.), балади («Причинна»), повісті («Княгиня», «Музикант»). Загальновідомі збірки його віршів — «Кобзар» (рання творчість), «Три літа», «У казематі» (написані в ув'язненні). Тарас Шевченко — автор більше 1000 художніх робіт, в основному, це пейзажі, портрети, жанрові малюнки. Він досконало володів технікою написання картин олівцем, пером, аквареллю та олією. Шевченку було присвоєно ступінь академіка з гравірування. Випущений альбом картин Тараса Григоровича Шевченка «Живописна Україна».

Тарас Шевченко — геній планетарного масштабу. Його праці перекладені на більшість мов світу. У багатьох державах за межами України встановлено пам'ятники Шевченка. На честь поета названі парки, вищі, бульвари, театри і вулиці.

Джерело: http://www.ukrlit.no.com.ua/taras-shevchenko-biografiya_korotko/

Літературна вікторина на тему:

"Ім'я Шевченка стукає в серцях"

Бібліотекар. В історії назавжди залишаються імена, які з гордістю вимовляє, пам'ятає і шанує людство. У перші березневі дні ми знову згадуємо великого сина нашого народу – Тараса Шевченка. 205 років минуло з дня народження поета, проте і нині живе під сонцем України Кобзареве слово, слово великої, непогасної любові до свого народу, своєї землі.

Учень. Благословен той день і час,

Коли прослалась килимами

Земля, яку сходив Тарас

Малими босими ногами.

Земля, яку скропив Тарас
Дрібними росами-сльозами.

Учень. Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
І голос твій нам душу окриля.

Встає в новій красі, забувши лихоліття,
Твоя, Тарасе, звільнена земля.

Учень. У росяні вінки заплетені суцвіття,
До ніг тобі, титане, кладемо.

Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
Тебе своїм сучасником звемо.

Учень. Збулись слова твої пророчі,

І час оновлення настав,

І темні просвітилися очі,

Вчорашній раб всесильним став!

Вперед, брати! Все далі й далі,

Як тихий надвечірній світ,

Нам сяє в радості й печалі

Ясний Шевченків «Заповіт».

Бібліотекар. Нині, як і щороку, ми проводимо шкільне Шевченківське свято, аби не просто вшанувати пам'ять поета, але й відчувати, як через його твори проходить любов до України, народу, рідної мови. Присвячуємо пам'яті Тараса Шевченка і літературну вікторину «У вінок Кобзареві», де учні позмагаються на кращого знавця життя і творчості поета.

1. Конкурс «Розминка». (Командам по черзі ставляться запитання. Кожна правильна відповідь - 1 бал).

1 команда

1. Найвідоміша збірка поета. («Кобзар»)

2. Коли був написаний «Заповіт»? (1845 р.)

3. Де навчався Т. Шевченко? (Петербурзька академія мистецтв)
 4. Народився Тарас Шевченко у селі... (Моринці)
 5. Як звати батька Тараса? (Григорій)
 6. Скільки дітей було у родині Шевченків? (шестеро)
 7. Коли вперше було видано «Кобзар»? (1840 р.)
 8. Що означає ім'я «Тарас»? (бунтар)
 9. Серія картин, видана на кошти Тараса Шевченка. («Живописна Україна»)
 10. Художник, який познайомив Т. Шевченка з Брюлловим. (Іван Сошенко).
 11. Як звали Тарасових братів? (Йосип і Микита)
 12. Скільки років було Тарасові, коли його викупили з кріпацтва? (24 р.)
 13. Як називається гора, де похований Т. Шевченко? (Чернеча гора)
 14. Де відбулася зустріч Шевченка та І. Сошенка? (у Літньому саду)
 15. Яким твором починається «Кобзар»? («Причинна»).
- 2 команда*
1. Хазяїном Т. Шевченка був пан... (Енгельгардт)
 2. Хто був найстаршим із дітей Шевченків? (сестра Катерина)
 3. Рік викупу Т. Шевченка з кріпацтва. (1838 р.)
 4. Жанр «Тополі», (балада)
 5. Як звали Тарасового діда? (Іван)
 6. Яким було дівоче прізвище матері Тараса? (Бойко)
 7. Рік народження поета. (1814 р.)
 8. За фахом Тарас Шевченко був... (художник)
 9. Як звали матір Тараса? (Катерина)
 10. Батько Тараса був... (стельмахом, чумаком)

11. Як звали подругу дитячих літ Тараса? (Оксана)
12. Чий портрет був намальований, щоб викупити Шевченка з кріпацтва? (Василя Жуковського)
13. Продовжити: «Поховайте та вставайте...» (Кайдани порвіте...)
14. Прізвище майстра малярних справ, у якого вчився Шевченко. (Ширяєв)
15. Імена Тарасових сестер. (Катерина, Марія, Ярина)

2. Конкурс «Домашнє завдання» (Вдома команди готували кросворди, присвячені Тарасу Шевченку (6 слів). Вони обмінюються ними і розв'язують).

Інсценізація командами уривків з творів Т. Шевченка

3. Конкурс «Переплутанка» (Із складів скласти рядки поезій Т. Шевченка).

1 команда

І ми, жартуючи, погнали
Чужі ягнята до води.

2 команда

По діброві вітер виє,
Гуляє по полю.

Виступи читців - декламаторів поезій Тараса Шевченка

4. Конкурс «Ланцюжок» (Кожна команда отримує картки з датами, які треба розставити у хронологічній послідовності і пояснити).

1 команда

- 1814 р. (народився Т. Шевченко)
- 1838 р. (викуп з кріпацтва)
- 1845 р. (написав «Заповіт»)
- 1857 р. (повернувся із заслання)

1860 р. (присвоєно звання академіка-гравера, друге видання «Кобзаря»)

1861р. (помер)

2 команда

1822 р. (віддали в науку до дядя)

1831 р. (приїзд до Петербурга)

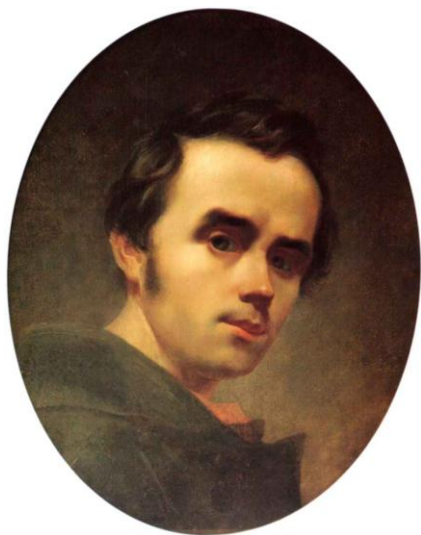
1840 р. (перше видання «Кобзаря»)

1847 р. (арешт)

22 травня 1861 р. (перепоховання біля Канева)

Виступ читців-декламаторів поезій Тараса Шевченка.

5. Конкурс капітанів команд (За одну хвилину написати якнайбільше назв творів Т. Шевченка).

6. Підбиття підсумків. Слово журі.
Нагородження переможців.

Бібліотекар. Т. Шевченко все своє життя, весь свій могутній талант присвятив українському народові: своїм сучасникам і нам, нащадкам. Будьмо вдячні йому і за «Заповіт», і за «Гайдамаків», і за «Катерину». Читаймо Шевченкові твори, вивчаймо їх, шануймо те, що залишив нам у спадок Великий Кобзар.

Джерело: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/literaturna--viktorina-na-temu--imya-shevochenka--s.html>

Про Тараса Григоровича Шевченка, сценарії та методичні матеріали

1. **Абрамова, Ю.** «Квіти у творчості Т.Г.Шевченка» : літературно-художня ікебана для учнів 7-8 класів [про життя і творчість українського поета Т.Г.Шевченка] / Ю. Абрамова, Р. Стрижко, С. Куцина // Шкільний бібліотекар. – 2015. - №8. – С. 17-20.
2. **Агєєнко, Я.** Вічний як народ : стаття [про українського поета Т.Г.Шевченка] / Я.Агєєнко // Журавлик. – 2012.- №6. – С. 8.
3. **Андріїшина, Л.** Я хочу малювати Україну... : стаття [до 198-ї річниці від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / Л. Андріїшина // Журавлик. – 2012.- №3. – С. 1, 4.
4. **Артеменко, В.** Великий син великого народу : стаття [про життя і творчість українського поета Т.Г.Шевченка] / В. Артеменко // Початкова школа. – 2012. - №3. – С. 13-16.
5. **Болотіна, Л.** Шевченкове слово сяє у віках : літературно-музична композиція [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / Л.Болотіна // Журавлик. – 2013. - №9. – С. 4.
6. **Болотіна, Л.** України слово – народу і Тараса заповіт : літературна година для 6-7 класів [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / Л.Болотіна // Журавлик. – 2013. - №2. – С. 4.
7. **Вакуленко, Т.** Жіноча доля у творчості Кобзаря : літературний вечір для 7-9 класів [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г. Шевченка] /

- Т.Вакуленко // Журавлик. - 2013. - №1. - С. 4-5.
8. **Василенко, Д.** Любіте, брати мої... Україну любіте : сценарій [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / Д.Василенко // Журавлик. - 2014. - №3. - С. 12.
 9. **Великий син України** : стаття [про українського поета Т.Г.Шевченка] // Журавлик. - 2016. - №3. - С. 1,4.
 10. **Войтко, В.** Тарас Шевченко – громадянин світу : сценарій [про українського поета Т.Г.Шевченка] / В.Войтко // Журавлик. - 2010. - №3. - березень.
 11. **Галуга-Гринчак, С.** Свіча запалена від серця : шевченківський вечір [про творчість Тараса Шевченка] / С. Галуга-Гринчак // Позакласний час. - 2012. - №3. - С. 35-37.
 12. **Довгошея, О.** Знавці творів Тараса Шевченка : вікторина для 9 класу [до Дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / О.Довгошея // Позакласний час. - 2013. - №3-4. - С. 16.
 13. **Змагаються кмітливі** : вікторини для учнів 5-6 класів [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] // Розкажіть онуку. - 2013. - №3-4. - С. 98.
 14. **Ковтун, А.** Тарасове перо : стаття [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] А.Ковтун // Журавлик. - 2012. - №12. - С. 4-5.
 15. **Макух, І.** Шлях до Кобзаря : конкурс [про Тараса Шевченка] / І.Макух // Позакласний час. - 2012. - №3. - С. 30-31.
 16. **Олійник, О.** Вогненне слово Кобзаря : сценарій [про Тараса Шевченка] / О.Олійник // Шкільна бібліотека. -

2011. - №2. - С. 113-118.

17. **Петриковець, В.** Живе під сонцем любові Шевченкова весна : урок-шанування [про творчу спадщину українського поета Т.Г.Шевченка] / В.Петриковець // Журавлик. - 2015. - №7. - С. 5.
18. **Попова, І.** Трагедія та покликання Шевченкового кохання : сценарій [про кохання Тараса Шевченка] / І.Попова // Позакласний час. - 2012. - №3. - С. 31-34.
19. **Прокопенко, Л.** «Тарас Шевченко - гордість і слава України» : сценарій для учнів 2 класу [про життя і творчість Т.Шевченка] / Л.Прокопенко // Журавлик. - 2016. - №3. - С. 11.
20. **Свирид, Н.** Невмирущий Кобзар : урок-свято для 2-4 класів [про творчість українського поета Т.Г.Шевченка - поета і художника] / Н.Свирид // Журавлик. - 2013. - №5. - С. 5.
21. **Синявський, Я.** Сторінками життя Великого Кобзаря : настільна гра для 8-9 класів [до творчості українського поета Т.Г.Шевченка] / Я. Синявський // Позакласний час. - 2013. - №3-4. - С. 17-18.
22. **Сирник, С.** «Живе під сонцем любові Шевченкова весна» : текст [про велич і безсмертя українського поета Т.Г.Шевченка] / С.А.Сирник // Шкільний бібліотекар. - 2017. - №1. - С. 28-32.
23. **Семчук, Д.** Казковий світ Тараса Шевченка : КВК, вікторина для 9 класу [про творчу спадщину українського поета Т.Г.Шевченка] / Д.Семчук // Позакласний час. - 2013. - №1-2. - С. 66-67.

24. **Сорока, О.** Життя та творчість Т.Г.Шевченка : вікторина [про творчість українського поета Т.Г.Шевченка] / О.Сорока // Шкільний бібліотекар. – 2013. - №4. – С. 35-36.
25. **Стрельчук, С.** Вінок шани Кобзареві : веб-квест для 9-х класів [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / С.Стрельчук // Шкільний бібліотекар. – 2014. - №8. – С. 26-27.
26. **Талант художника** : бесіда-розповідь для 6 класу [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] // Розкажіть онуку. – 2013. - №3-4. – С. 96.
27. **Тарас Шевченко – нащадкам** : літературний вечір для 8-9 класу [про Тараса Шевченка] // Позакласний час. – 2013. - №3-4. – С. 105-107.
28. **Тарасові верби** : легенда про Т.Г.Шевченка [до 200-річчя від Дня народження Т.Г.Шевченка] // Шкільна бібліотека. – 2013. - №13-14. – С. 2.
29. **Хаперська, М.** Пишаємося славою своєю : літературно-музична композиція [про творчість Тараса Шевченка] / М.Хаперська // Позакласний час. – 2012. - №3. – С. 38.
30. **Цьомбур, Л.** Поезія, що стала піснею : виховний захід [про життєвий і творчий шлях українського поета Т.Г.Шевченка] / Л.Цьомбур // Журавлик. – 2014. - №3. – с. 10-11.
31. **Чумарна, М.** Невідомий Шевченко : стаття [до 200-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / М. Чумарна // Початкова школа. – 2014. - №1. – С. 53-55.
32. **Шавронська, О.** Тарас Шевченко – великий художник і народний поет : стаття [про життя і творчість українського поета Т.Г.Шевченка] /

- О.Шавронська // Журавлик. – 2012. - №5. – С. 4-5.
- 33. Шавронська, О.** Тарасовими шляхами : сценарій для 4 класу [до 199-річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / О.Шавронська // Журавлик. – 2013. - №3. – С. 1.
- 34. Шевченкові сліди на миколаївській землі :** стаття [про перебування Т.Г.Шевченка на Миколаївщині] // Шкільна бібліотека. – 2013. - №15-16. – С. 3-4.
- 35. Шевченкове слово у віках не старіє...** : усний журнал [до 200—річчя від дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] // Журавлик. – 2014. - №2. – С. 4.
- 36. Шевченко – це Україна :** стаття [до 200-річчя від Дня народження Т.Г.Шевченка] // Журавлик. – 2014. - №3. – С.1.
- 37. Шип. Л.** Шевченко – наш. Він для усіх століть : стаття [до Дня народження Т.Г.Шевченка] / Л.Шип // Журавлик. – 2017. - №3. – С. 1.
- 38. Шипелюк, Л.** Шевченкові думки переживають віки : літературна година для 4 класу [до Дня народження українського поета Т.Г.Шевченка] / Л.Шипелюк // Позакласний час. – 2013. - №3-4. – С. 13-15.
- 39. Шмира, О.** Дитинство і юність Кобзаря : розповідь [про дитячі та юнацькі роки Тараса Шевченка] / О.Шмира // Журавлик. – 2013. - №3. – С. 14.
- 40. Юхимчук, М.** Релігійні погляди Шевченка : стаття [про Т.Шевченка з точки зору релігії, початок] / М.Юхимчук // Журавлик. – 2016. - №5. – С. 10.
- 41. Юхимчук, М.** Релігійні погляди Шевченка : стаття [про Т.Шевченка з точки зору релігії, продовження] /

М.Юхимчук // Журавлик. – 2016. - №6. – С. 10.

- 42. Юхимчук, М.** Славетне Берестечко у творчості Тараса Шевченка : текст [про Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви»] / М.Юхимчук // Журавлик. – 2017. - №3. – С. 5.

Дитяча бібліотека
Кролевецької міської ради
м. Кролевець, площа Миру, 2
тел. 05453 5 26 92
е-mail: krol-rdb@ukr.net
е-mail: kr-rdb@otgkrolosvita.gov.ua